

GROEN BELEGGEN

Sinds de Fiscale Groenregeling er is, halen groenfondsen honderden miljoenen gulden uit de beleggingsmarkt. Bijna alle grote banken onderzoeken de mogelijkheid om groen sparen en groen beleggen te introduceren. Hoog tijd dus om ons af te vragen of de Nederlandse bosbouw kan profiteren van deze nieuwe goudzoekerskoorts! In dit Bos en Hout Bericht enkele mogelijkheden op een rij.

1996 nr. 2

S
B
B
H

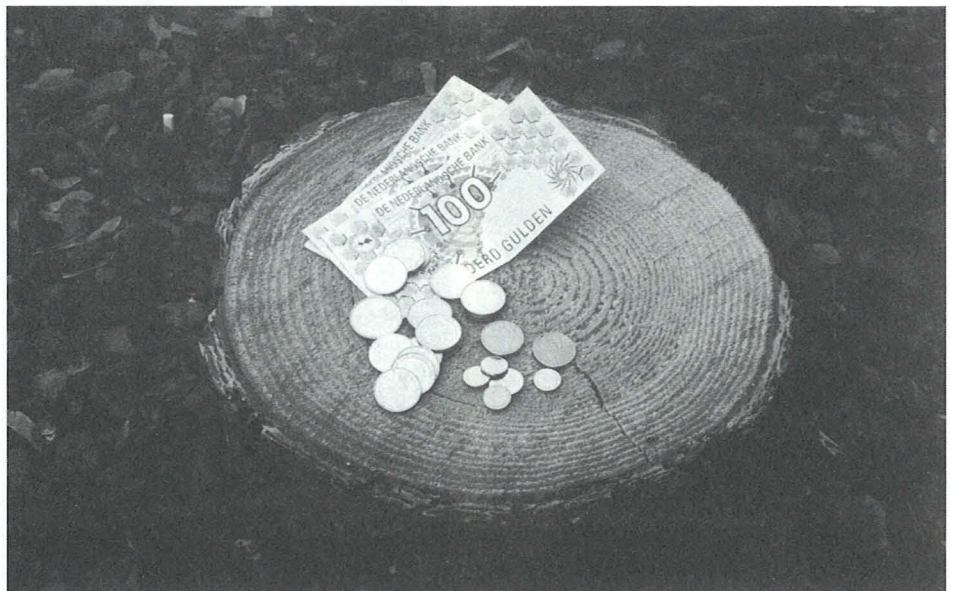
STICHTING BOS EN HOUT

De Nederlandse bevolking kiest voor een milieubewuster leven. Afval scheiden, spaarlampen kopen en een waterbesparende douchekop aanbrengen zijn slechts enkele voorbeelden. Dit milieubewuste gedrag vinden we terug in de groeiende belangstelling voor milieuvriendelijke spaar-, verzekerings- en beleggingsvormen. De cijfers over 1994 illustreren dit:

- er staat 1,5 miljard gulden op groene spaarrekeningen;

kan nu een eind komen, want door de Fiscale Groenregeling van de overheid kan milieuvriendelijk beleggen nu rendabeler worden.

In dit Bos en Hout Bericht definiëren wij 'groenfondsen' als alle beleggingen die onder deze Fiscale Groenregeling (kunnen) vallen. Overigens niet te verwarren met teak- en andere houtfondsen, want die vallen niet onder de Fiscale Groenregeling. Daarover meer in de loop van dit artikel. Verschillende banken brachten inmiddels

Beleggen in hout

- via verzekeringspremies is ruim 45 miljoen gulden belegd in groene verzekeringsprodukten;
- zo'n 180 miljoen gulden is belegd via beleggingsinstellingen, die alleen investeren in milieuvriendelijke projecten.

'Groene' projecten kenmerkten zich tot nu toe door lage rendementen en konden alleen diegenen bekoren die om ideële redenen wilden investeren. Aan die situatie

groenfondsen op de markt, zoals de ASN bank, de Triodos bank, ABN-AMRO en de Rabo/Robeco combinatie. De belangstelling voor groenfondsen is groot. Zo was vroegtijdige sluiting nodig van de inschrijving op het groenfonds van Rabo/Robeco. Zij haalde in één klap 450 miljoen gulden uit de markt. Ook het groenfonds van ABN-Amro was binnen

twee weken overschreven. De omvang van dit fonds is 80 miljoen gulden.

FISCALE GROENREGELING

De Fiscale Groenregeling is de basis voor groenfondsen en is bedoeld om investeringen te stimuleren, in natuur- en milieuprojecten waaronder bos. Groenfondsen kunnen concurreren met andere beleggingsfondsen omdat rente- en dividend-inkomsten onbelast zijn voor particuliere beleggers. Dit in tegenstelling tot andere beleggingen waarbij alleen de eerste 1000 gulden dividend of rente vrijgesteld is van inkomstenbelasting (zie ook kader). Groen beleggen is dus vooral aantrekkelijk voor mensen die hun rente- en dividendvrijstelling al gebruikt hebben door inkomsten uit andere beleggingen. In de praktijk zal het betekenen dat vooral mensen met hogere inkomens gebruik zullen maken van groen beleggen. De Fiscale Groenregeling stelt natuurlijk wel eisen:

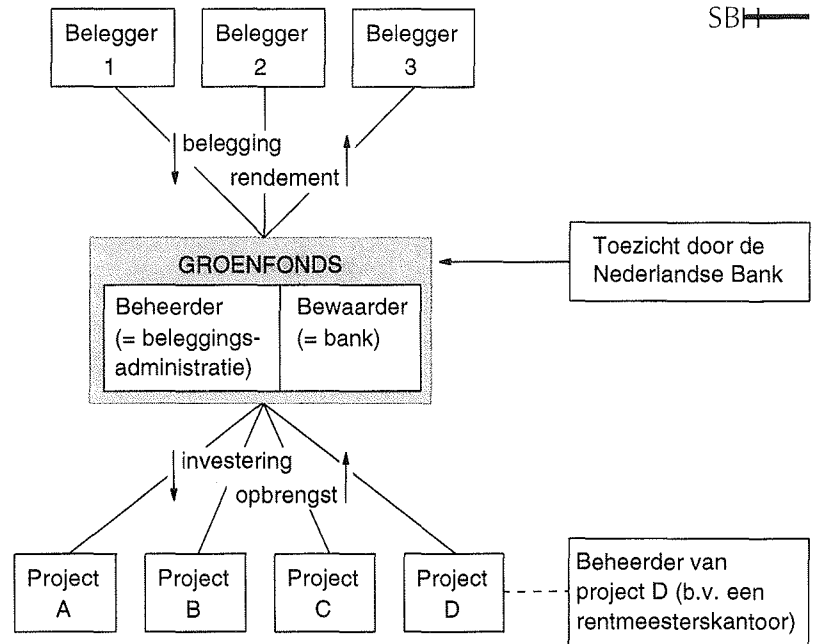
- een groenfonds moet minimaal 70 procent van haar vermogen investeren in goedgekeurde groene projecten;
- het moet gaan om projecten in Nederland;
- de waarde van een groenproject moet minimaal f 50.000,- zijn;
- het project moet gestart zijn na 13 juli 1994;
- het moeten projecten zijn die zelfstandig een positief rendement hebben;

Foto: Uitt "Duurzame Energie" oktober 1995

Windmolens zijn tot nu toe de meest voorkomende "groene" beleggingsprojecten

- natuur-, bos- en landschapsprojecten moeten minimaal 5 hectare groot zijn; Net als de meeste andere beleggingsinstellingen vallen groenfondsen onder de Wet Toezicht Beleggingsinstellingen en staan dus onder toezicht van De Nederlandse Bank. In Figuur 1 staat de organisatie van een groenfonds. Beleggers storten geld in een groenfonds en krijgen daarvoor dividend en/of rente terug. Het fonds kent een bewaarder en een vermogensbeheerder. De bewaarder heeft

het geld van het groenfonds in kas. Financieel management en beleggers-administratie zijn in handen van de vermogensbeheerder. Het groenfonds belegt 70% van het fondsvermogen in door de overheid goedgekeurde groenprojecten. De overheid hoopt dat particuliere investeerders de komende tien jaar 1 miljard gulden investeren in groenfondsen.

GROENPROJECTEN

De overheid beoordeelt of een project het predikaat 'groen' verdient. Het ministerie van LNV toetst de natuur-, bos- en landschapsprojecten. Een voorstel kan als groenproject erkend worden als het bijdraagt aan een van de volgende punten:

- de ontwikkeling en instandhouding van bos en andere houtopstanden;
- de ontwikkeling en instandhouding van natuur- en landschappelijke waarden van landgoederen die onder de Natuurschoonwet (NSW) vallen;
- de productie van duurzame energie;
- de productie en verwerking van biologische landbouwgrondstoffen tot milieuvriendelijke alternatieven voor bestaande producten;
- andere projecten die van belang zijn voor de bescherming van het milieu.

Verreweg de meeste projecten die tot nu toe onder de Fiscale Groenregeling vallen, hebben te maken met windenergie.

GROENE PROJECTEN IN DE BOSBOUW

Wat kan de Fiscale Groenregeling betekenen voor de bos (en hout) sector in Nederland? In ieder geval is het een uitgelezen kans om plannen uit het verleden te ontdooven, die vanwege een te laag rendement in de diepvries waren gezet. Immers, waar vroeger rendementen

Zo werkt een groenfonds

van 4% te laag waren om projecten (zonder subsidie) doorgang te laten vinden, is dat met de nieuwe regeling wél binnen bereik gekomen. Het is een goed moment om inventief te zijn en na te denken over vernieuwende projecten.

De Fiscale Groenregeling biedt de bosbouwsector zowel mogelijkheden voor de aanleg van nieuw bos als voor projecten met bestaand bos. Voor nieuw bos zijn verschillende opties denkbaar:

- nieuw bos aanleggen en instandhouden, al dan niet snelgroeiend. Een belangrijke eis is echter wel dat een project zelf renderend moet zijn en daar schort het vaak aan bij bosaanleg;
- aanleg en instandhouding van een nieuw landgoed dat onder de Natuurschoonwet (NSW) valt. Groenfondsen kunnen de aanleg van zo'n landgoed (gedeeltelijk) financieren;
- bosaanleg en -beheer combineren met bestaande of nieuwe recreatieve voorzieningen. Deze optie is gunstig als bosaanleg alleen niet winstgevend is.

Bij deze plannen is het belangrijk om de rentabiliteit goed in de gaten te houden. Voor eigenaren van bestaand bos kan de regeling een verbetering betekenen. Elk jaar opnieuw toont onderzoek van het Landbouw Economisch Instituut (LEI) aan dat de particuliere bosbouw in Nederland verliesgevend is. Maar dat wil niet zeggen dat commerciële houtteelt onmogelijk is. Integendeel: er zijn boomsoorten en opstanden in bepaalde leeftijdsklassen die bedrijfseconomisch zeer rendabel te exploiteren zijn. Die vormen als het ware de krenten in de pap van het bosbouwbedrijf. Wanneer men een constructie bedenkt waarmee verschillende bouseigenaren een aantal van hun

opstanden in één project samenbrengen, ontstaat er een toonaangevend en rendabel houtproductieproject dat in principe onder de Fiscale Groenregeling kan vallen. Met zo'n project kan men dan aankloppen bij één van de bestaande groenfondsen voor de noodzakelijke investeringen. Vooral boseigenaren, die het door hun vastgelegde vermogen in de houtopstand op korte termijn beschikbaar willen hebben, kunnen

hier belang bij hebben. Dat zijn bijvoorbeeld boseigenaren die al enige tijd op zoek zijn naar mogelijkheden om achterstallig onderhoud te financieren, of geld nodig hebben voor de aankoop van een naburig (bos)perceel of voor het financieren van een uitgestelde bosvorming.

Douglas is zeer geschikt voor een groenproject

Bovendien staat de productiefunctie van het Nederlandse bos weer eens in een positief daglicht. Door verschillende goed groeiende opstanden in één project te beheren, komt een gestage houtstroom op gang van enige omvang en van een beheersbare kwaliteit. En dat is precies waar de houtverwerkende industrie behoefte aan heeft. Nu haalt ze regelmatig hout uit het buitenland.

Bruto- en netto-rendement:

Netto-rendement is het rendement nadat belastingen zijn betaald. Een 'gewoon' beleggingsfonds met een bruto-rendement van 8% zal een gemiddelde belegger een netto-rendement van 4% opleveren, ervan uitgaande dat deze belegger 50% belasting over zijn inkomsten moet betalen. Een belegging in een groenfonds met een bruto-rendement van 4% levert de belegger ook netto 4% op omdat hij over de inkomsten uit dit groenfonds geen belasting hoeft te betalen.

Teakfondsen:

De deelnemer koopt voor enkele tienduizenden gulden een participatie in één of meerdere plantages, en krijgt zo het opstalrecht over een aantal bomen. Het project onderhoudt de bomen, dunt ze en verkoopt ze tenslotte op stam, dat wil zeggen als staande boom. De looptijd van een project varieert van 15 tot 25 jaar. Door de bomen op stam te verkopen is er sprake van een onroerend goed transactie en is de opbrengst in Nederland belastingvrij. De eindopbrengst is afhankelijk van de totale volumegroei van de bomen en van de houtprijzen en valutakoersen. Men stelt veelal hoge rendementen, zo'n 15 tot 25 %, in het vooruitzicht. Vaak schetst het teakfonds hierdoor te rooskleurige verwachtingen, bijvoorbeeld voor prijs- en valutaontwikkelingen. Daarnaast spelen ook onzekerheden een belangrijke rol bij de houtfondsen. Zo wordt er nog vrijwel geen plantage-teakhout verhandeld op de wereldmarkt, zodat we zeer voorzichtig moeten zijn met opbrengstprognoses. Eén ding is echter duidelijk: de onzekere houtprijzen op de wereldmarkt. En als het dan ook nog gaat om de ontwikkeling van een nieuwe markt, is een waarschuwing voor al te hoog gespannen verwachtingen op z'n plaats. In Engeland is deze beleggingsvorm overigens al lang ingeburgerd. Met tropische hardhoutplantages is best wat te verdienen, maar de ervaring leert dat het rendement hoogstens 10-12% is op het geïnvesteerde vermogen. En dan moet alles meezitten!

Vooral douglas is erg geschikt voor een groen project, omdat die een uitstekende houtkwaliteit heeft en een snelle groei.

EEN VOORBEELD: GROEN BELEGGEN IN DOUGLASBOS

Dit voorbeeldproject beoogt het instandhouden en het ontwikkelen van de produktiefunctie van het Nederlandse bos. Het project geeft boscigenaren een financiële ondersteuning en het bosbeheer legt het accent op de productie van kwaliteitshout. Veel noodzakelijke bosbeheersmaatregelen zijn onrendabel en blijven daardoor vaak achterwege, waardoor de kwaliteit van het Nederlandse houtaanbod vermindert.

De boscigenaar krijgt een bepaald bedrag als hij het opstalrecht van een douglasbos van ongeveer 25 jaar oud overdraagt aan het project. Hij doet afstand van de toekomstige houtopbrengsten en krijgt ter compensatie een vergoeding. De hoogte daarvan is gebaseerd op de huidige houtprijzen en de verwachte houtoogst (groeimodellen) over 20 jaar. Al lang voordat het bos kaprijp is, kan de eigenaar dus al een redelijke opbrengst krijgen, terwijl het bos gewoon blijft staan en allerlei functies vervult. Het project neemt vervolgens het bosbeheer over. Contractueel legt men vast dat inkomsten uit zowel dunningen als eindkap naar het project gaan en dat deze na de kap zorgt voor nieuwe aanplant van het bos.

- groei en opbrengst in de gaten houden;
- wettelijke regelingen bijhouden;
- werkzaamheden uitbesteden aan loonwerkers;
- bemiddelen bij de afzet en verwerking van het hout.

Voor de financiering zorgt een groenfonds. Ter illustratie: als het project 200 hectare groot is, dan bedraagt het totale projectvermogen 2 miljoen gulden. Het groenfonds zal de deelnemers (beleggers) een jaarlijks belastingvrij dividend uitkeren van bijvoorbeeld 4% op hun inleg. Maximaal 30% van het projectvermogen mag herbelegd worden; 70% moet direct of indirect ten goede komen aan het groenproject. Dit betekent overigens dat ook een deel van die 70% tijdelijk naar een depositorekening kan. Het deel van het fondsvermogen dat niet direct nodig is voor de dekking van de aanloopkosten kan extra rendement opleveren. Door een uitgekiend vermogensbeheer zijn de kosten te financieren van terreinbeheer, financieel beheer en jaarlijks dividend. Dan blijft er weliswaar een exploitatietekort over, maar dat is te dekken uit dunningsopbrengsten en eindkap. Na aftrek van alle kosten resulteert een voldoende winst. Als alles volgens plan verloopt, groeit het vermogen en kan dat een buffer zijn voor de opvang van eventuele tegenslagen. Aan het eind van de rit verdeelt het fonds het projectvermogen onder de deelnemers. Een eerste doorrekening van kosten en baten laat zien dat het project een positief

Tegelijkertijd profiteert de boscigenaar al 20 jaar eerder dan normaal van de opbrengst van zijn bos.

ZIJN HOUTFONDSEN GROENFONDSEN?

Sinds enige jaren is beleggen in houtplantages bekend bij Nederlandse beleggers (zie kader). Er zijn inmiddels veel houtfondsen en er komen nog steeds nieuwe bij. De meest bekende zijn de houtfondsen die beleggen in teak, maar er zijn ook fondsen die geld steken in walnoot- en eucalyptus-plantages. Houtfondsen zijn echter geen groenfondsen zoals bedoeld in de Fiscale Groenregeling. Houtfondsen beleggen hun geld in het buitenland. Bovendien vallen zij niet onder de Wet Toezicht Beleggingsinstellingen. Er is dus weinig zekerheid dat het financiële beheer goed geregeld is. Gelukkig verschijnen er steeds meer artikelen die de verschillende aanbieders van houtfondsen met elkaar vergelijken. Er zijn immers nogal wat verschillen in de bosbouwkundige opzet van de projecten, in de juridische structuur, de soliditeit van de aanbieders en de voorspelde hout- en waarde-aanwas van de bomen binnen de gestelde produktieperiode.

CONCLUSIES

Door de Fiscale Groenregeling is er geld beschikbaar voor milieuvriendelijke projecten. Voor de bos- en houtsector liggen hier kansen. Het project "Groen beleggen in douglasbos" illustreert één van de mogelijkheden voor de boscigenaar. Er zijn natuurlijk nog veel meer plannen te bedenken die te financieren zijn uit groenfondsen. Daarbij hoeven we ons zeker niet te beperken tot projecten voor instandhouding en ontwikkeling van bestaande bossen, maar we kunnen ook denken aan de aanleg van snelgroeiend bos. Bijvoorbeeld door enkele tientallen hectaren nieuw bos op landbouwgronden onder te brengen in een gezamenlijk groenproject. Met dergelijke projecten zal de Nederlandse bos- en houtsector kunnen meeprofiteren van de Fiscale Groenregeling!

Ir R.C. de Boer
Dr Ir. L.C. Kuiper

© Stichting Bos en Hout - ISSN: 1382-1113

Een bosgroep coördineert het terreinbeheer, de oogst van het hout en de afzet. Daarvoor krijgt zij ieder jaar een budget van het project. Zo'n bosgroep heeft de volgende taken:

- een bedrijfsplan opstellen;
- adviseren over het beheer;

De Fiscale Groenregeling biedt mogelijkheden voor commerciële houtteelt

rendement van ongeveer 6 procent heeft. De winst komt uit de verkoop van dunningshout en eindkap. Zo'n project is commercieel gezien interessant.

SBIH STICHTING BOSEN HOUT

Stichting Bos en Hout
Bosrandweg 5
Postbus 253,
6700 AG Wageningen
tel.: 0317 - 424666
fax: 0317 - 410247
E-mail: mail@sbh.nl